

SZABADULÁS UTÁN

1964

A kegyelmi rendelet végrehajtására mégiscsak sor került. 50-es csoportokban ismét civilben a csikosruhájúak. Sóvárogva néztük a rácsokon át, amint a kijárat kapuhoz vezették őket. Heteken át fogták a börtönösök. Mi maradtunk: a 20 évnél hosszabb fogságra ítélték. Mi maradnánk? Őreink cinikusan élvezték kínlásunkat:

– Ti itt fogtok megrohadni! – vigasztaltak.

Nehéz napok voltak ezek. Nem tudtam azt mondani: „Szívesen maradok, ha ez Isten akarata.” Nem egyeztem bele a még le nem töltött 16 évbe. A nehézfiúkat egyre szűkebb cellába tömörítették. Így találkoztam görög-katolikus püspökökkel, a romániai szociáldemokraták elnökével, a királyi biztonsági szolgálat (siguranță) főnökével és Kurkó Gyárfással, a Magyar Népi Szövetség vezetőjével. Ők kipróbált emberek, hátuk mögött 20–25 letöltött börtönévvvel. Hamuszürke pergamen arcukból fénytelen, reménytelen, üveges tekintetük beszélt a több évtizedről.

Cellánkat az önmagukba zuhant emberroncsok hallgatása, némasága töltötte be. Nem hallgattam, nem tudtam néma maradni. Nem ezekkel a visszhangtalan társaimmal váltottam szót. Peres kérdéseimmel, mint Jeremiás, az éghez fordultam. Ő hatalmazott fel: „ami pedig nehéznek tetszik néktek, énelőmbé hozzátok”. (5Móz 1,17) Hát vittem. Bárha minden szavának ilyenképpen engedelmeskednék. Ott mondtam: „Nehéz igent mondanom a börtönben maradásra. Nem tudom örömmel vállalni a még hátralevő éveket. Van egy kérésem hozzád! Küldj valakit, aki angyalként erősítsen engem.” Hanyatt feküdtem ágyamon. Nagy hirtelen lefut az ő rendelete. Nyílik az ajtó, s egy rabot tesz be az ór a cellánkba. Már talál-

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
 MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
 PENITENCIARUL
 FORMAȚIUNEA Nr. GHERLA

Anul 1964 luna aug ziua 1
 domiciliat în comuna Szatmár
 nr. 119 din 1958
 Municipiul Kec

BILET DE ELIBERARE Nr. 3950 1964

Nume VISKY FERENC
 Născut în anul 1918 luna iulie ziua 1 în comuna Egis
 raionul Satmár regiunea Bihar
 profesia meșter fi lui meșter și al ...

A fost deținut ca comandant de la 27. mai 1958 până la 4. aug. 1964
 de către M. Török cu mandatul nr. 453/1958
 emis de T. M. Török nr. 343/1958
 pentru faptul de hoțărâie

A fost pus în libertate prin gratierea pedepsei
 de către Comandantul conform ...

Numele se stabilește cu domiciliul în comuna Szatmár
 str. ... nr. 119
 raionul Măgurele regiunea Cluj

A MAI EXECUTAT MANDATELE :

Mandatul nr. ... emis de ... pentru ...
 Mandatul nr. ... emis de ... pentru ...
 Mandatul nr. ... emis de ... pentru ...
 Mandatul nr. ... emis de ... pentru ...

Semnalmente posesorului: talia ..., corpulentă ...
 fruntea ... nasul ... gura ... bărbia ... culoarea
 feței ... culoarea părului ... sprincenele ...
 semne particulare ...

Conform ... poate munci în întreprinderi de stat
 sau particulare.
 Drept pentru ... să elibereze prezentul bilet.
 COMANDANTUL ... Șeful grupului evidenț, ...

ROMÂNIA NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERIUM FOGHÁZ... ALAKULAT SZ.:
 SZAMOSÚVÁR. 1964 (év) aug. (hónap) 1. (nap) lakhelye Kéc község 119. sz., Margitta
 körzet, Körös tartomány. SZABADONBOCSÁTÁSI LEVÉL 3950 SZ. 1964. Nevezett VISKY
 FERENC, született: 1918 (év) július (hónap) 1 (nap) Egri községben, Szatmár körzetben,
 Nagybánya tartományban, foglalkozása lelkész, Ferenc és Anna fia. Fogságban volt mint:
 elítélt 1958. máj. 27-től 1964. aug. 4-ig a Temesvári Katonai Törvényszék által kibocsátott
 453/1958 sz. felhatalmazás alapján a Temesvári Katonai Törvényszék 343/1958 sz.
 szervezkedés bünténye miatt hozott ítélete szerint. Szabadon bocsátották közkegyelem

koztam vele. A Oastea Domnului (az Úr hadserege) nevű ortodox ébredés egyik vezetője. Egyenesen az ágyamhoz jön. Látja fáradtságomat s megvigasztal:

– Még ha akarnánk, sem maradhatnánk – mondja –, tőlük, a hatóságtól tudom: minden politikai foglyot, kivétel nélkül haza *kell* engedni!

Min csodálkozzam? Minek örüljek jobban: a biztató szónak, vagy annak, ami meg van írva: „ők még beszélnek és én már meghallgattam”. (Ézs 65,24) Hányszor átéltem már a meghallgattatás csodáját, az időzítést!

Keresztes Jánosnak Kármelhegyi Énekében van ilyen mérészség:

„Uram, nekem már nem elég, még az sem, ha angyalt küldesz, ne küldj angyalt magad helyett. Te magad kellesz nekem, kevesebbel meg nem elégszem.”

Úgy tűnik, én nem voltam ennyire igényes.

Pár nap múlva valóban beteljesedett a mindig igaz szó: „Mikor vizen mégy át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok el nem borítanak, ha tűzben jársz, nem égsz meg és a láng meg nem perzsel téged.” (Ézs 43,2)

Őreink az állomásra vittek, s vonatra *kellett* (még mindig) szállnunk. A jövő-menők szánakozó tekintettel néztek reánk, a sápadt, gyűrött arcú és ruhájú, a szabadságtól imbolygó árnyék-lényekre. A vonaton összesúgtak az utasok, de senki nem mert megszólítani. Féltek a besúgóktól, s valóban nem volt tanácsos szóbaállni velünk, a munkásosztály ellenségeivel, a szocializmus rombolóival, a hazaárulókkal.

Az első éjszakát Désen, a ferences atyák rendházában töltöttem. A rend főnökével együtt ettük a rabkosztot éveken át. Az egyik fiatal szerzetes templomuk orgonáján Istent dicsőítő

---

alapján az Államtanács 411/1964 sz. rendelete alapján. Nevezett Kéc község Nagy utca 119. sz. Margitta körzet, Körös tartomány lakhelyen telepedik le. Ezen kívül a következő ítéleteket töltötte le: –.

A tulajdonos ismertető jelei: magasság: –; testsúly: –; homlok: –; orr: –; száj: –; áll: –; arcszín: –; hajszín: –; szemöldök: –; különleges ismertetőjelek: –. A törvények értelmében a fent nevezett munkát vállalhat állami vagy magánvállalatoknál. Szabadonbocsátási levelét e célból állítottuk ki. Parancsnok: olvashatatlan aláírás. Nyilvántartás vezetője: olvashatatlan aláírás.

műveket játszott. Több, mint 6 év után először járt át a ferences templom csendje, a Poverello di Dio, Isten szegénykéjének, Assisi Ferencnek szellemisége. Régóta ismerem őt.